

Kalendarz szczepień dzieci i młodzieży na 2026 rok

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: środa, 28, styczeń 2026 15:21

Alicja Cisowska

Odsłony: 790

Główny Inspektor Sanitarny co roku publikuje Program Szczepień Ochronnych (PSO) dla dzieci i młodzieży, nazywany kalendarzem szczepień.

PSO uwzględnia aktualną sytuację epidemiologiczną w Polsce i w krajach sąsiednich, zalecenia Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC), WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) oraz możliwości finansowe budżetu państwa. Na całym świecie są prowadzone powszechne, bezpłatne programy szczepień ochronnych. Dzięki nim takie choroby jak błonica, poliomyelitis, tężec noworodków, różyczka wrodzona, odra zostały ograniczone lub całkowicie wyeliminowane.

Kalendarz szczepień jest dokumentem, który zawiera:

- wykaz obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- zasady ich przeprowadzania.

W niektórych przypadkach trzeba opracować dla dziecka indywidualny kalendarz szczepień, który ustala lekarz kwalifikujący dziecko do szczepienia. Powodem może być np. opóźnienie realizacji szczepień ze względu na stan zdrowia pacjenta (czasowe przeciwwskazania), sprawy organizacyjne lub przyjazd dziecka z innego kraju, gdzie obowiązywał inny kalendarz szczepień.

Niezaszczepienie dziecka, które nie ma przeciwwskazań do szczepień, naraża je na zachorowanie i ewentualne powikłania choroby zakaźnej, stanowi również potencjalne zagrożenie dla innych dzieci blisko się z nim kontaktujących.

Szczepienia z kalendarza

Szczepienia obowiązkowe są:

- bezpłatne, finansowane z budżetu państwa,
- realizowane do 19 roku życia oraz u osób dorosłych z zaburzeniami odporności (np. pacjentów z asplenią lub uszkodzona śledziona, pacjentów przed lub po przeszczepach) oraz osób szczególnie narażonych (np. studentów medycyny).

Obecnie obowiązkowe szczepienia dotyczą:

- gruźlicy, wirusowego zapalenia wątroby typu B (wzw B), rotawirusów, błonicy, tężca, krztuśca, poliomyelitis, inwazyjnego zakażenia *Haemophilus influenzae* typu B (Hib), odry, świnki, różyczki, pneumokoków w całej populacji oraz ospy wietrznej (w grupach ryzyka).

W ramach realizacji obowiązkowych szczepień przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Hib oraz wzw B, rodzice mogą zdecydować się na zastąpienie bezpłatnych szczepionek, preparatami wysoce skojarzonymi (odpłatnymi), które zapewniają mniej wkluc, mniej wizyt, mniej stresu i bólu dla dziecka.

Do szczepień zalecanych (bezpłatnych) należą:

- szczepienie przeciw grypie w ramach refundacji (u dzieci od 6 miesiąca życia), szczepienie przeciw HPV dziewcząt i chłopców w wieku 9-14 lat, szczepienie przeciw COVID-19 w wieku powyżej 6 miesiąca życia.

Rodzice mogą zdecydować również o zaszczepieniu dziecka szczepionkami zalecanymi, ale odpłatnymi przeciw:

- meningokokom grupy B, meningokokom grupy ACWY, ospie wietrznej, kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM), wirusowemu zapaleniu wątroby typu A.

Odporność zbiorowiskowa

Powszechne szczepienia są bardzo ważne, ponieważ poza ochroną osoby zaszczepionej, przy wysokim odsetku dzieci zaszczepionych w populacji zapewniają utrzymanie odporności populacyjnej.

Odporność populacyjna (inaczej zbiorowiskowa, stadna) polega na ochronie osób nieuodpornionych dzięki temu, że zaszczepiony jest wysoki odsetek danej populacji, co ogranicza transmisję danego wirusa lub bakterii. Dzięki temu zjawisku chronione są osoby najsłabsze, które nie mogą być zaszczepione (niemowlęta) lub mają ciężkie zaburzenia odporności.

Im więcej osób zostało zaszczepionych, tym większa jest odporność zbiorowiskowa, tym bardziej jesteśmy wszyscy chronieni przed niebezpiecznymi chorobami zakaźnymi.

Dzięki prowadzonym powszechnym programom szczepień niektóre choroby zakaźne udało się całkowicie wyeliminować z powierzchni ziemi (zostały wyeradykowane). Przykładem takiej choroby była ospa prawdziwa (zwana czarną ospą), która przez tysiąclecia powodowała śmierć setek milionów ludzi.

Próg odporności zbiorowiskowej to odsetek osób uodpornionych (zaszczepionych) w populacji, po osiągnięciu którego bezpieczne są również osoby niezaszczepione - zwykle dzieje się tak po zaszczepieniu 90-95% populacji. Próg odporności ma różną wartość w zależności od choroby.

W przypadku odry taki „próg bezpieczeństwa” wynosi aż 95%, dla krztuśca szacowany jest na 92-94%, błonicy i różyczki na 83-86%, świnki na 75-86%. To oznacza, że tyle osób w populacji musi być odpornych na daną chorobę, żeby nie doszło do większej liczby zachorowań i zakażeń na większą skalę.

Rzetelną wiedzę na temat szczepień znaleźć można na stronie: szczepienia.pzh.gov.pl

Źródło: pacjent.gov.pl